

TITULUS V.
DE POSTULATIONE
PRÆLATORUM.

CAPUT I.

Impostulabilis est, qui violat interdictionem. h. d. quoad titulum: habet enim multa alia dicta, quæ non faciunt ad titulum. Innocentius III. Decano, & Capite. Senonensis. (an. 1198.)

AD hæc in B. Petro: [& infra. 1] Cumque de facili non possitis in unum locum, & propositum convenire, sed ad nos fuisset ab aliquibus appellatum: tandem convenientes in unum, Altissiodorensis Episcopum in Archiepiscopum postulastis. Postulationem vestram per magistrum R. Præcentorem vestrum, & per Abbatem S. Petri exponentes, & petentes, ut faciendæ translationi pium præberemus assensum. Verum, quoniam antequam idem magister ad sedem Apostolicam accessisset, nobis quasi pro certo constabat, quod idem Episcopus interdicti sententiam non servasset, quod etiam idem magister non negavit, in fratrum nostrorum præsentia requisitus a nobis, in ipsius Episcopi executionem allegans, quod sententiam latam servare nullatenus tenebatur, quæ ad ejus notitiam nec per literas nostras, nec per Card. tunc Apost. sed. Leg. qui eandem sententiam promulgavit, nec per deputati ad hoc executoris mandatum, vel literas pervenisset: [& infra. 2] Quod nec sufficit, imo nec proficit ad executionem prædicti Episcopi, cum Cardinalis idem sententiam interdicti præsentibus multis solemniter, ac publice promulgavit: & eandem interdicti sententiam in regno Francorum jam a multis publice cœperit observari: nec sit necessarium, cum constituto solemniter editur, aut publice promulgatur, ipsius notitiam b singulorum auribus per speciale mandatum, vel literas inculcare: sed id solum sufficit, ut ad ejus observantiam teneatur, qui noverit eam solemniter editam, aut publice promulgatam: cum & contra quosdam, qui Sardien. Concilium non servabant, tanquam illud non habuerint, aut perceperint, canonica tradat auctoritas, quod eis non facile facultas credendi tribuitur: cum idem penes illos in suis regionibus actum fuerit, & receptum. Nec valet, quod in Altissiodorensi diocesi dictus Rex terram propriam dicitur non habere, cum nos terram totam Regis ipsius subijci mandaverimus interdicto; & Card. nostrum interpretatus mandatum, in terram illam sententiam promulgaverit, quæ Regi tunc temporis adharebat: [& infra. 3] Sed inde liquido constat, hæc dictum Episcopum sufficienter excusari non posse, quod suam metropolitanam Ecclesiam generalis interdicti sententiam & recepisse noverat, & servare. [& infra. 4] Nos igitur, qui secundum Apostolum prompti sumus inobedientiam omnem ulcisci, ejusdem Episcopi Altissiodorensis inobedientiam attendentes, ne nil obedientiam prodesse videretur humilibus, si contemptus contumacibus non obesset: cum juxta canonicas sanctiones quædam sint culpæ, in quibus culpa est relaxare vindictam, postulationem hujusmodi non propter postulantem Ecclesiam, sed propter postulatam personam repulimus, ut indignam. Licet autem ex eo, quod hominem, qui vestro non conveniebat proposito, postulastis, cum vos interdicti sententiam servaretis, & ipse eam contempneret observare, permittam vobis facile abusi fueritis potestate; ac ideo vos ea non immerito private possimus: de solita tamen benignitate c concedimus, ut vobis per postulationem idoneam, seu electionem canonicam de persona congrua consulatis.

a Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. b Ad intelligentiam vide B. Thom. 1. 2. q. 90. art. 4. Sotum l. 1. de just. & iure, q. 1. art. 4. Alphonsum Castum l. 1. de potestate legis pœnalis, Can. 1. & Fernandum Vasq. l. 1. controver. illustr. c. 44. c In manuscripto de solita tamen benignitate sedis Apost. concedimus, &c.

[1 Sane cum Ecclesia Senonensis semper fuerit Ecclesie Romane devota, non immerito ipsius Ecclesie passioni compatimur, & doloribus condolemus, cum ea sit viduata pastore, qui etsi nobilis esset genere, nobilior tamen fuit, sicut credimus, sanctitate. & infra. Dolemus insuper, quod dolori nimio, quem de tanti patris obitu conceperat Ecclesia Senonensis, dolor alius supervenit, cum ea vix surgente ab officio funeris tam funesti, vix digne celebratis exequiis tanti patris, Rex ipse injuste commotus possessiones ipsius tam ad mensam Archiepiscopi, quam Canonicorum pertinentes, non ut debuit, vel ut decuit, sed ut voluit, & valuit, occupavit, & personas etiam, quæ de mandato nostro suspenderant organa sua, compulsi exulare.]

[2 Et quod in Altissiodorensi diocesi Rex ipse terram propriam non haberet, & quod eadem Altissiodorensis diocesis in alia causa fuerat interdicta, & infra.]

[3 Quod si Episcopatus ejus ex alia causa fuerat interdictus, interdicti sententiam & tenebatur fortius, & poterat facilius observare.]

[4 Ideoque unus eorum extiterat, qui deliberantes super eandem sententiam de communi consilio decreverunt, sed erraverunt, ut eandem sententiam non servarent, cum si verbum Apostoli Petri de Clemente dicentis diligentius attendissent, commotionem super hoc non debuerunt expectare, sed observare prudenter, & humiliter obedire.]

CAP. II.

Qui postulationem cassatam vitio persona innovat, est eligendi, & postulandi potestate privatus.

Idem Hostiensis Episcopo Apost. sed. Legato. (an. 1200.)

Ratum a gerimus. [& infra. 1] Accepimus autem ex literis tuis, quod Canonicis Senonensibus quorum postulatio nostra fuit auctoritate cassata, licet cassationis literas suppressissent in fraudem, ut canonicæ ad electionem procederent, mandavisti: [& infra. 2] Cumque plures eorum postulationem cassatam a nobis innovare denuo niterentur, quidam vero Episcopum Cameracensem in Archiepiscopum postularent: tu intelligens eos, qui cassationem nostram quodammodo revocare volebant, eligendi privilegium amisisse: quia concessa sibi ex Apostolica sedis benignitate abuterentur temere potestate: ac ideo ad alios, licet pauciores numero b, quantum tamen ad hoc pertinet, consilio saniores, eligendi, vel postulandi devolutam esse licentiam, prædictum Cameracensem ad eorum instantiam in pastorem auctoritate fretus Apostolica providisti. Nos igitur a sollicitudine Cameracensis Ecclesie ipsum reddidimus absolutum, quod a te de mandato nostro factum est, auctoritate Apostolica confirmantes.

[1 Et acceptum, & fraternitatem tuam plurimum commendamus, quod ad promotionem ven. f. n. P. quondam Cameracensis Episcopi, nunc autem Archiepiscopi Senonensis, prudenter, & efficaciter attendisti.]

[2 Adiciens etiam, quod nisi forsitan in talem personam concorditer vota sua transferrent, pro qua merito tuum deberent obtinere consensum: de provisione ipsius Ecclesie postmodum faceres, quod crederes expedire.]

CAP. III.

Postulatio, per quam privata, vel minor utilitas communis, vel majori præferatur, vel qua fit a minori, quam a tertia parte Collegis, admitti non debet.

Idem c Clericis Ravenensis Ecclesie. (an. 1204.)

Bona memoria d Guilelm. Archiepiscopo vestro viam universæ carnis ingresso, quidam vestrum sancti Prædixi Presbyterum Cardinal. quidam vero Inolen. Episcopum postulaverunt: [& infra. 1] Nos igitur auditis,

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. b Electio ad quos, & quos pertinet. c al. Idem Clericis Raven. d Cap. 3. eod. tit. in 3. compil.

ditis, quæ de facto, & de jure fuerant allegata, plenius etiam pro utralibet partium curavimus allegare; consideravimus a vero, quod ejusdem Cardinalis præsentia utilior sit non solum Romanæ, sed etiam Ecclesie generali, tam apud Apostolicam sedem, quam apud Ecclesiam Ravennatensem: unde non immerito præferentes speciali utilitati communem, & minori majorem, prædictum Cardinalem postulationi vestræ non duximus concedendum. Attendentes autem ex altera parte, quod prædictus Episcopus Imolensis, a minori quam tertia parte fuerit postulatus: & quod Apostolica sedes postulationes hujusmodi non consueverit in tanta divisione, ac contradictione recipere: cum etiam quando aliquis ab aliis unanimiter postulatur, ad admittendam postulationem eorum, non tam ex iustitia, quam ex gratia moveatur, postulationem ipsius non duximus admittendam.

Mandantes, quatenus cum his, qui vocem in electione habere noscuntur, per electionem, postulationem, seu nominationem canonicam in personam idoneam convenire curetis.

[1 Cumque partes postulationes suas per nuncios suos nobis præsentassent, proponebatur ab his, qui Cardinalem postulaverant memoratum, quod plures, quam duo partes vestrum convenerant in eundem. Verum pars altera proponebat, quod digniores persone postulaverant Episcopum Imolensem, & quod in postulatione ipsius & forma canonica, & tenor compromissionis fuerat observatus: cum tanquam Suffraganeus Ravon. Ecclesia postulatus de ipsius gremio extitisset. Fuerat n. compromissum, ut de corpore Ravennaten. Ecclesie personam eligerent idoneam, & competentem, quod pars altera frivolam assererat; cum licet talis conditio fuerit adjecta, poterat tamen de Rom. Ecclesie collegio propter ipsius privilegium præfata postulari persona; cum membra capituli a membris corporis consensu non debeant aliena.]

CAP. IV.

Archiepiscopus in Archiepiscopum postulatur. Et ex quo postulatio presentata est Papæ, non possunt postulantibus ab ea recedere, sed debet superioris iudicium expectari. h. d. quoad titulum.

Idem Præposito, & Capitulo Strigonen. b (an. 1211.)

Bona memoria Guil. Archiepiscopo vestro viam universæ carnis ingresso, cum in Colocen. Archiepiscopum postulandum a nobis contulissetis unanimiter vota vestra, Suffraganeis Strigonen. Ecclesie, Quinqueecclésiensi. Episcopus d videlicet, & quidam alii postulationi vestræ se opponere curaverunt, assentes: quod eis contemptis, qui jus habebant eligendi vobiscum, postulationi eadem fuerat attentata: licet vestri nuncii proponerent ex adverso, quod super præficiendo vobis Pontifice e, de gratia multoties Suffraganeorum fuerat requisitus assensus, sed ipsi vobis consilium denegaverunt. Nuncios igitur in nostra præsentia constitutis, & proponentibus adversariis quædam alia contra postulationis vestræ processum, quia nobis de propositis non constabat, ita duximus providendum, ut si Suffraganeis persistentibus in contradictione sua, vos f postulationi vestræ velletis instare, per procuratores idoneos ad sedem Apostolicam veniretis. Si autem illi a contradictione sua cessarent, & vos instaretis proposito vestro, ad præsentiam nostram mitteretis personas idoneas, quæ super his, quæ opportuna forent, nos redderent certiores. Quod si contradicentibus Episcopis memoratis vos contingeret de jure vestro diffidere, aliam personam idoneam provideretis vobis canonicè in pastorem.

Ceterum quidam vestrum a postulatione vestra, quam nobis præsentaveratis, communiter temere recedentes, aliis persistentibus in eadem, prædictum Quinqueecclésiensi. Episcopum in Archiepiscopum postulaverunt: [& infra. 1] Nos igitur postulationem ipsam, quam inveni-

a al. Considerantes igitur. b al. Canonico. al. Can. Strigonen. Roma in Hungar. c Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. d Fox, Episcopus, deest in multis antiquis. e al. pastore. f al. & vos.

mus in multa discordia non solum Suffraganeorum, verum etiam Canonicorum Strigonen. Ecclesie, ac contra formam mandati nostri temere celebratam, non duximus admittendam, sed vobis dedimus in mandatis, ut ad providendum vobis pastorem idoneum per electionem canonicam, vel postulationem concordem (requisito Suffraganeorum assensu, si esset de antiqua, & approbata consuetudine requirendus) procedere curaretis, alioquin nos ipsi provideremus Ecclesie viduata. Verum antequam ad vos literæ nostræ a pervenissent, innitentes mandato priori, Suffraganeos, præter Quinqueecclésiensem. ad concordiam revocastis. [& infra. 2] Post hæc (mandato b nostro recepto) hi, qui in Colocen. convenerant, ab ejus postulatione recedere noluerunt, sed innovaverunt eandem, reversi ad eos quibusdam Canonicis c, qui in partem alteram declinarant. [& infra. 3] Cæteri vero, qui Quinqueecclésiensi. Episcopum postularent, convenientes in unum, cæteros Canonicos ad Capitulum convocarunt, ad postulationem concordem, vel electionem canonicam, juxta mandatum Apostolicum procedere cupientes: sed illis nolentibus convenire, intelligentes penes se tantum remansisse facultatem liberam eligendi, quia reliqui jus suum profecto negligebant, prædictum Quinqueecclésiensem. denuo postularunt. [& infra. 4] Nec obstabat d eorum discordia, qui alium postularunt, cum prius in postulatione Archiepiscopi supradicti convenissetis pariter universi: & consensum vestrum annotatum literis, & subscriptionibus propriis roboratum, petiissetis a nobis per communes nuncios confirmari, nosque vestram recepissimus postulationem dijudicandam, si Suffraganei forsitan in contradictione persistenter, vel (si consentirent, aut etiam cederent) approbandam. Si enim postquam postulatio subscriptionibus postulantium roboratur, & præsentatur Romano Pontifici approbanda, possent ab ea recedere postulantibus, nobis frequenter illuderent, & iudicium nostrum ex eorum pendere arbitrio videretur: [& infra. 5] Intelleximus itaque, quod etsi esset neutra postulatio approbanda, juxta tenorem tamen e posterius rescripti, ad nos de cætera Strigonen. Ecclesie provisio pertineret. Quia vero non plenam de personis illius regni notitiam habebamus, ideoque non poteramus salva conscientia eidem Ecclesie in alia persona f, quæ de Regno Hungariæ originem duceret, congrue providere, nec vellemus ei præficere alienum, quamvis honestius videretur, si g Suffraganeus ad metropolim suam accederet, quam Archiepiscopus ad metropolim transferretur, partem tamen eligimus potiorem, & eundem Archiepiscopum, in quem omnes, quorum consensus in electione, vel postulatione pastoris requiritur, licet diversis temporibus convenerant, a vinculo, quo tenebatur, Colocen. Ecclesie absolventes, ad metropolim Strigon. transferimus, & ei licentiam tribuimus transeundi: pallium h ei ad nomen, & usum ejusdem Ecclesie transmissuri.

[1 Quorum votis nullus Suffraganeorum assensu, excepto duxerat Episcopo Viteriensi. Et licet charissimus in Christo filius noster A. Hungariæ Rex illustris, tunc Dux, & Rex regni Hungariæ, L. nepotis sui Regis nomine, cuius tutelam, & regni curam ipsi frater ejus commiserat gubernatori, precum suarum primitias ad nos pro prædicti Colocen. postulatione transmisserat postmodum tamen

a al. Litera nostræ secundæ pervenissent. b Alias, mandata secundo nostro. c al. quibusdam Canonicorum ex his, qui, &c. al. quibus Canonicorum, qui, &c. d nocebat, in manuscripto. e Deest dictio, tamen, in antiquis. f In nonnullis exemplaribus inseritur hic dictio, Nisi: quæ nec in antiquis, nec in veteri compil. habetur. g ut. h De pallio vide in Synodo octava, cap. 27. & lvo part. 7. c. 325. i al. Niriensi. F. Bonfin. 277.

tamen pro Quinqueecclesiensi Episcopo ad Strigonenf. Metropolin transferendo, nobis per literas suas humiliter supplicavit.]

[2 Ita quod Vvarm. Vvoperin. & Velan. Episcopi pro translatione Colocensis Archiepiscopi salvo iure suo in posterum, cui propter afflictionem, & necessitatem Strigon. Ecclesie supersedeant, ad presens vos humiliter rogaverunt, predicto Niriensi scribente, quod si non placeret vobis electionem factam de Quinqueecclesiensi Episcopo admittere, postulationem alterius sine prajudicio juris suppliciter exorabant.]

[3 Cum predicti Regis, & Suffraganeorum literis dil. fl. A. Magistrum scholarum, M. Theaurarium, & A. Archidiaconum, & F. & N. Canonicos Strigonenf. Ecclesie ad sed. Ap. destinarent, super postulatione sua dispensationis gratiam petiverunt.]

[4 Cum ergo utriusque partis nuntii ad sed. Apost. pervenissent, hi, qui pro Quinqueecclesiensi Episcopo venerant, proponebant partem suam iuxta mandatum Apostolicum processisse, nec ob stare discordiam, vel contradictionem eorum, qui iuxta formam mandati nostri procedere contemnerent, illo recepto, nec elegerant quendam canonicam, nec concorditer postularunt. Unde concors debeat eorum postulatio reputari, cum ceteri, tanquam iussionis Apostolicæ contemptores, eligendi, ac postulandi se iure privassent, cum nec postulare, nec eligere voluerint, imo nec etiam ad Capitulum venire. Ad hæc autem poterat responderi, quod illi, qui Colocens. Archiepiscopum postularant, formam secuti fuerant per nostras literas datam, quoniam innitentes priori postulationi, iuxta tenorem priorum literarum nostrarum partem concordem fecerant, qua prius discors fuerat, dum Suffraganeos ad concordiam revocarent.]

[5 Poterat quoque addi, quod pars altera mandatum Apostolicum non servavit, utpote qua nec postulationem concordem, nec electionem canonicam celebravit, cum in majori contradictione quam prius non solum Canonicorum, sed Suffraganeorum etiam, ipso Rege adversa parti favente, predictum Quinqueecclesiensem Episcopum postulasset. Auditis igitur his & aliis, qua fuerunt hinc inde propofita, & habito super his cum fratribus nostris diligenti tractatu.]

CAP. V.

Postulatio, contra quam agitur de contempto, potest sine prajudicio alicujus rejici: potest tamen de speciali gratia admitti, hoc dicit.

Idem Innoc. III. Capitulo Strigonenf. (an. 1211. Roma in Hungariam.)

Postulationem a, quam celebrastis: [& infra.] Licet ergo per postulationem hujusmodi nullum jus sit alicui acquisitum, ideoque sine prajudicio alicujus postulationem potuissimus repellere memoratam: ut tamen vobis de speciali gratia consulamus, ita duximus providendum, quod per procuratores idoneos, ad omnia sufficienter instructos, nostro vos conspectui presentetis, quatenus utraque parte presentate, quod justum fuerit, decernamus.

CAP. VI.

Episcopus non est eligendus ad aliam dignitatem, sed postulandus.

Honorius III. Cap. Calaritano. b (an. 1220. Roma in Sardiniam.)

Et si unanimiter vota vestra concurrerint ad Sutrien. Episcopum in Ecclesia vestra Archiepiscopum eligendum, cum suæ alligatus Ecclesie liberum c non habeat sine nostra permissione volatum, electionem de ipso factam, tanquam contra canones d minus licite attentatam, de fratrum nostrorum consilio duximus irritandam, cum eligi nullo jure potuerit, sed potius postulari.]

[1 Volentes tamen, quantum cum Deo possumus, vestris desiderii concurrere benigno favore, dil. fl. Subdiacono, & Capellano R.

a C. 5. eod. tit. in 3. comp. b al. Caritanens in aliis, Inn. III. c In antiq. liberum non habeat ad aliam, sine, &c. d Contra venire canonis est peccatum in e. 2. & c. illud. De major. & obed.

nostris Apost. sed. Legatis duximus injungendum, ut & vota vestra circa ipsum exquirant, & persona merito vice nostra examinent diligenter, eundem ad nos cum literis rei veritatem continentibus, destinando, ut si idoneus reperitus fuerit, disponente Domino & ipse in Ecclesia, & in ipso Ecclesia vestra utiliter provideatur.]

TITULUS VI. DE ELECTIONE, ET ELECTI POTESTATE. CAP. I.

Ecclesia collegiata non debet provideri de Prælatore per collationem, seu provisionem, sed per electionem canonicam fiendam per ipsum Collegium. h. d. Abbas.

Lucius Papa. a (forte I. an. 256. Roma.)

Nullus b in Ecclesia, ubi duo, vel tres fratres fuerint in congregatione, nisi eorum electione canonice, Presbyter eligatur: [& infra.] Si vero aliter quis Ecclesiam adeptus fuerit, eo quod per cupiditatem illam acquiserit, atque contra canonicæ regulæ disciplinam egerit, expellatur.

[1 Et eisdem convocatis etiam Parochianis, atque in unum consentientibus.]

CAP. II.

Electus ad clamorem populi non debet per superiorem confrimari.

Ex Concilio Sardienf. c (an. 347. in Dacia.)

Osius d Episcopus dixit: Si quis ita temerarius extiterit, ut talem excusationem afferens, asseveret, quod literas populi acceperit, cum manifestum sit potuisse plures eorum, qui sinceram fidem non habent, præmio & mercede corrumpi, ut clamarent in Ecclesia, & ipsam petere viderentur: omnino fraudes has damnandas esse arbitror, ita ut nec laicam in fine communionem [nisi de hoc poenituerit] talis accipiat. Si vero omnibus placet, statuit. Synodus respondit, Placet.

CAP. III.

Electio canonica confirmanda est, debet tamen superior ante confirmationem inquirere de conversatione, & vita electi, ubi fuit conversatus.

Greg. III. e (imo I. an. 600. Roma in Campaniam.)

Postquam: [& infra.] Confirmationem f petentium desideria, si nihil est, quod electum impediatur, impleantur. Cujus vita vel actus, quia melius possunt, ubi est conversatus, cognosci, inquirantur ibidem.

CAP. IV.

Electio in Archiepiscopum sedes Apostolica pallium non tradet, nisi prius præster fidelitatis, & obedientiæ juramentum.

Paschalis I. (forte II.) Pannormitano g Archiepiscopo. (an. 1102.)

Significasti Reges h, & regni majores admiratione permotos, quod pallium tibi ab Apocriphariis i nostris tali conditione oblatum fuerit, si sacramentum, quod a nobis scriptum detulerant, exhiberes: [& infra.] Mirentur in hac causa Dominum nostrum Jesum Christum, qui cum ovium suarum curam Petro committeret, conditionem posuit, dicens k: Si diligis me, pasce oves meas. Si conscientiarum factor, & cognitor secretorum, conditione hac usus est, nec semel tantum, sed & secundo, & usque ad contristationem: qua nos sollicitudine oportet tantam Ecclesie prælationem imponere fratribus, quorum conscientias non videmus? Ajunt omne jusjurandum a Domino esse prohibitum

a Codices hic variant: nam quidam Pius, alii Alexander. b Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. c Conc. Sardic. Can. 2. Burch. l. 1. Decret. cap. 19. Ivo p. 5. cap. 73. d Cap. 2. eod. tit. in 1. compil. e al. Gregor. IX. & male Gregorius lib. 8. epist. 18. Registr. f Cap. 11. eod. tit. in 1. compil. g Papa Toletano. al. Palarm. Archiep. al. Polemensis Arch. h Cap. 21. eod. tit. in 1. compil. i Apocripharius dicitur responsalis ab, & non a proprio, respondeo Justin. Nov. 25. & Joan. 21.

bitum a, nec ab Apostolis post Dominum, nec in Conciliis inveniri posse statutum. Quid est ergo, quod Dominus sublequenter ait b: Quod amplius est, a malo est? hoc enim amplius ut exigamus, malum nos illo permittente compellit. Nonne malum est ab Ecclesie unitate, & a sedis Apostolicæ obedientia resiliere, & contra Canonum statuta prorumpere? quod multi etiam post sacramentum prælitum præsumperunt: [& infra. 2] Hoc nimirum malo, ac necessitate compellimur juramentum pro fide, e pro obedientia, pro unitate requirere. Ajunt in Conciliis statutum non inveniri, quasi Romanæ Ecclesie legem Concilia ulla præfixerint, cu n omnia Concilia per Romanæ Ecclesie auctoritatem & facta sint, & robur acceperint, & in eorum statutis Romani d Pontificis patenter excipiatur auctoritas: [& infra. 3] Cum igitur a sede Apostolica vestre insignia dignitatis exigitis, quæ a beati Petri tantum corpore assumuntur: justum est, ut vos quoque sedi Apost. subjectionis debitæ signa solvatis, quæ vos cum beato Petro tanquam membra de membro habere, & catholici capituli unitatem servare declarent.

[1 In pallio conceditur plenitudo Pontificalis officii, quia juxta sedis Apostolicæ, & totius Europæ consuetudinem, ante acceptum pallium Metropolitanis minime licet aut consecrare Episcopos, aut Synodum celebrare.]

[2 Nonne prædecessor tuus præter Rom. Pontif. conscientiam damnavit Episcopum? quibus hoc Canonibus, quibus hoc Conciliis legitur esse permissum? Quod super Episcoporum translationibus loquuntur decreta, quæ apud vos non auctoritate Apostolica, sed nutu Regio præsumuntur, propter hæc mala & alia devitanda hujusmodi juramentum exigitur. Cur autem Dominus juramentum prohibuit, Apostolus Jacobus manifestat, adjiciens, ut non sub judicium incidatis, nec quisquam, sicut beatus Augustinus exposuit, consuetudine jurandi ad perjurii consuetudinem dilabatur. Quapropter juratione non utatur, nisi necessitate, cum videt pigros homines esse ad credendum, quod eis utile est credere, nisi juratione firmetur.]

[3 Et ita possunt Apostolicam sed. contemnere, possunt apud nos calcaneum elevare, & datum a Deo privilegium evertere, vel auferre non possunt, quo Petro dictum est: Tu es Petrus, & super hæc petram edificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni caelorum: quibus tandem Conciliorum decretis dandi pallium modus præscriptus est, & professionis, vel obedientiæ ordo sancitus?]

CAP. V.

Si Schismaticus ad unionem Ecclesie reversus, eligatur in Episcopum, electio non tenet, sed ex dispensatione potest confirmari. Alexander III. Per. Presbytero Cardin. Apostolicæ sedis e Legato. (an. 1179. in Istriam.)

Quia diligentia tua requisivit, an electionem electi, qui abjurato schismate f ad unitatem Ecclesie rediit, debeas confirmare: duximus respondendum, quod si a Schismatico nullum ordinem susceperit, & ejus electio secundum formam Canonum fuerit celebrata, eum (dummodo alia non impediant) dispensative permittimus confirmari. Mandantes, ut eum facias a Catholicis Episcopis Suffraganeis Aquilegens. Ecclesie in Episcopum ordinari. Salva debita justitia, & reverentia ejusdem Ecclesie, cum ad catholicam redierit unitatem.

CAP. VI.

Electus in Romanum Pontificem a duabus partibus Cardinalium, nulla exceptione obstante, est Papa. Electus autem a mi-

a Matth. 5. Hic fuit error Valdenfium. Emericus in Directorio, part. 2. q. 14. & 17. b Concor. tex. in authent. ut jud. sine quo suff. §. consideravimus. in el. illicito. c Vide B. Thom. 2. 2. qu. 89. art. 1. & Sor. lib. 8. de just. & jur. q. 1. art. 2. ubi licitum esse jurare verum ostenditur. d antiqui, Roman. Ecclesia. e In Conc. Lat. tit. de elect. & electi pot. c. 2. Vid. Chronic. Sclavor. f Adde Schismaticum de jure civili debere suspendi. tex. est, & ibi Bald. c. 1. responso de pace jur. fr. col. 10. & rediens ad Ecclesiam abjuret, Turrorepp. de Eccl. l. 4. p. 1. cap. 15.

noti numero gerens se pro Papa, incidit una cum sibi adhaerentibus in pœnas hic contentas.

Idem ex Concilio Lateranenfi. a

Licet de vitanda discordia in electione Romani Pontificis, manifesta satis a præd. nost. constituta manaverint: quia tamen sæpe post illa per improbæ ambitionis audaciam gravem passa est Ecclesia scissuram, nos etiam ad malum hoc evitandum de consilio fratrum nostrorum, & sacri approbatione Concilii aliquid decrevimus adjungendum. §. 1. Statuimus ergo, ut si forte (inimico homine superfeminante zizaniam) inter Cardinales de substituendo summo Pontifice non poterit esse plena concordia, & duabus partibus concordantibus, pars tertia concordare noluerit, aut sibi alium præsumpserit nominare, ille absque ulla exceptione ab universali Ecclesia Romanus Pontifex habeatur, qui a duabus partibus concordantibus electus fuerit, & receptus. §. 2. Si quis autem de tertiæ partis nominatione confusus (quia de ratione esse non potest) sibi nomen Episcopi usurpaverit, tam ipse, quam hi, qui eum receperint, excommunicationi subiaceant, & totius sacri ordinis privatione mulsentur, ita ut viatici etiam eis (nisi tantum in ultimis) communio denegetur: & si non resipuerint, cum Dathan, & Abiron (quos terra vivos absorbit) accipiant portionem. §. 3. Præterea fit a paucioribus, quam a duabus partibus, aliquis electus fuerit ad Apostolatus officium, nisi major concordia intercesserit, nullatenus assumatur, & prædictæ pœnæ subiaceat, si humiliter noluerit abstinere. Ex hoc tamen nullum Canonicis constitutionibus, & aliis Ecclesie præjudicium generetur, in quibus debet majoris, & sanioris partis sententia prævalere: quia quod in eis in dubium venerit c, superioris poterit judicio definiri. In Romana vero Ecclesia speciale aliud constituitur: quia non poterit ad superiorem recursus haberi.

CAP. VII.

Electio ad Episcopatum fieri debet de digno scientia, moribus, & ætate, & quod habeat tricesimum annum completum, & sit de legitimo matrimonio natus. h. d. usque ad §. Cum vero.

Idem ex Concilio Lateranenfi. d

Cum in e cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, gravitas morum, & literarum scientia inquirenda; multo fortius in Episcopo hæc oportet inquiri: qui ad curam aliorum positus, in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei f oporteat conversari. Eapropter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur a posteris in exemplum: præfenti decreto statuimus, ut nullus in Episcopum eligatur, nisi qui jam tricesimum annum ætatis exegerit g, & de legitimo matrimonio sit natus, qui etiam vita, & scientia commendabilis demonstretur.

Beneficia electi in Episcopum vacant per confirmationem, ademptionem possessionis, & consecrationem securam, vel postquam præfixum tempus ad pendam consecrationem lapsum fuerit, h. d. usque ad §. inferiora. Abbas Siculus.

§. 1. Cum vero electus fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & Ecclesiasticorum bonorum administrationem habuerit: decurso tempore de consecrandis Episcopis a Canonibus definito, is, ad quem spectant beneficia, quæ habebat, de illis disponendi liberam habeat facultatem.

In dignitatibus, & officiis circa Episcopatum, ac curatis beneficiis.

C 2

a Quod celebratum est Romæ, ann. Dom. 1178. sub Alex. Pp. III. assistentibus 274. Episc. mense Martio. Aliud postea celebratum est Lateranenfe ann. Dom. 1215. sub Innoc. III. mense Novembri Pontificatus ejus an. 18. assistentibus 412. Episcopis, primatibus, & Archiepisc. 72. reperitur tit. de electi Sum. Pont. c. 3. b Cap. 15. eod. tit. in 1. compil. c Intervenerit. d Cap. 3. Conc. Lateranenf. e C. 16. eod. tit. in 1. Compil. f Domini. g Alias egerit, vide Burch. l. 2. Decret. c. 9.